

Protokoll från Vänersborgs kommun

Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, onsdag 14 april 2021

Tid: 13:00

Plats: Digitalt via Teams

Sekreterare

Erika Johansson

Justerare

Gisela Gavelin

Paragrafer

12-19

Signering

Ordförande Bo Carlsson

Justerare Gisela Gavelin

Anslag/bevis

Protokollet är justerat.

Kommunala rådet för funktionshinderfrågor

Sammanträdesdatum: 2021-04-14

Kontakt: Erika Johansson, sekreterare

Vänersborgs kommun

Kommunala rådet för funktionshinderfrågor

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2021-04-14

Närvarande

Beslutande

Bo Carlsson (C) Kommunstyrelsen
Christin Slättmyr (S) Barn- och utbildningsnämnden
Gisela Gavelin (M) Byggnadsnämnden
Hans Norén (S) Kultur- och fritidsnämnden
Ann-Britth Fröjd (C) Socialnämnden
Carina Håkansson Svårt att tåla vissa ämnen
Emma Badh Svårt att tolka, bearbeta och förmedla information
Ing-Marie Lagher Kågerstig Svårt att röra sig
Tommy Lagher Svårt att röra sig
Yvonne Karlsson Svårt att tolka, bearbeta och förmedla information
Kjell Odalgård Svårt att höra
Anna-Karin Höglund Svårt att se

Övriga närvarande

Hasna Kecevic, adjungerad kanslist Funktionsrätt
Erika Johansson, utvecklingsledare, sekreterare
Reneh Asaad, administratör

Ärenden	Sida
§ 12 Mötets öppnande och val av justerare	4
§ 13 Återkoppling av ställda frågor	5 - 12
§ 14 Granskningsgruppen	13 - 15
§ 15 Inbjudna representanter	16
§ 16 Utställning Social inkludering	17 - 19
§ 17 Status Agenda 2030 och mänskliga rättigheter	20 - 29
§ 18 Aktuellt i och utanför Vänersborg	30 - 32
§ 19 Övriga frågor Behov av enhetlighet i tolkfrågan	33

§ 12

Mötets öppnande och val av justerare

Beslut

Ordförande öppnar mötet hälsar alla välkomna samt kontrollerar att alla mikrofoner fungerar. En person är med via högtalartelefon.

Yvonne som är ny ledamot från Funktionsrätt och representerar gruppen svårt att tolka, bearbeta och förmedla information hälsas välkommen.

Gisela väljs till justerare.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Frågor till kommande KRF- 14/04 2021

1. Syn- och hörselinstruktörer – en fråga som HRF och SRF driver i hela landet. Se bifogat skrivelse.
2. Vänersborg bygger en helt ny skola. Hur arbetas det med att få en bra ljudmiljö för barnen?
3. Varma bad - hyra har blivit mycket dyrare. Kan Vänersborgs kommun vara med och stötta? Se bifogat skrivelse.
4. Vid tidigare möte hade vi ett önskemål om att få bli remissinstans gällande funktionshinder- och tillgänglighetsfrågor i kommunen, för att få en möjlighet att vara med och yttra oss i dessa frågor i ett så tidigt skede som möjligt.

När vi skrev detta menade vi oss i funktionshinderorganisationerna, så att vi kan diskutera frågorna på våra ordförandemöten, vårt högsta beslutande organ.

Vi skulle vilja få möjlighet att diskutera frågorna i lugn och ro inom våra organisationer för att kunna komma med ett remissvar innan kommunen ska fatta beslut i dessa frågor.

Argument för kommunal satsning på syn- och hörselinstruktörer

Innehållet i detta dokument är tänkt att användas för lokal påverkan. Det är inte främst tänkt som ett externt dokument, även om delar går att använda direkt. När vi driver krav på att kommunen ska inrätta tjänster och utbilda personal kan vi använda nedanstående argument:

Hörselskadades Riksförbund (HRF) och Synskadades Riksförbund (SRF) anser att alla kommuner ska ha särskilt utbildad personal som kan ge stöd till personer med synnedsättning, hörselnedsättning och kombinationen syn- och hörselnedsättning. Inriktningen på stödet ska vara hjälp till självhjälp. Det är nödvändigt för att personer med syn- och/eller hörselnedsättning ska få möjlighet till ett aktivt och självständigt liv, och kunna ta del i samhällslivet på alla områden.

Stor andel hörselskadade bland äldre

Idag finns det omkring 1 miljon hörselskadade från 65 år och uppåt i Sverige.

(Källa: HRF:s rapport Hörselskadade i siffror 2019)

Hörselnedsättning är alltså vanligt bland äldre. Många provar ut sin första hörapparat sent i livet - medelåldern är 72 år. (Källa: "Nationellt kvalitetsregister, hörselrehabilitering", 2016.) Att vara nybörjare på hörapparat kan vara krävande, inte minst för en äldre person.

Äldre hörselskadade som inte får hörselvård och kompletterande stöd riskerar att bli isolerade. Flera forskningsstudier visar att det finns samband mellan obehandlad hörselnedsättning och snabbare utveckling av demenssjukdomar. Det är också väl känt att isolering kan leda till nedstämdhet och sämre allmänhälsa.

Behov av stöd vid nedsatt syn i alla åldrar

Det är avgörande för personer med försämrad syn att få nödvändiga hjälpmedel och stöd att använda dem. Stödinsatser från kommuner är viktiga.

Allt fler äldre

Under de kommande 25 åren kommer antalet äldre att öka betydligt. Eftersom det är vanligt med hörselnedsättningar bland äldre kommer behovet av hörselvård och stöd till äldre hörselskadade att öka.

Flertalet i gruppen äldre drabbas även av försämrad syn vid stigande ålder.

Konsekvenser av nedsatt hörsel och syn

Personer med syn- och/eller hörselproblem blir ofta mer isolerade än andra i samma ålder. Kommunikation och samtal är viktigt för alla människor under hela livet och när störningar uppstår blir problemen stora och skapar osäkerhet och stress.

Enligt världshälsoorganisationen *WHO* ligger hörselnedsättning på 10-i-topp-listan över de diagnoser i Europa som har störst inverkan på livskvaliteten. För att komma till rätta med dessa svårigheter behöver stöd av god kvalitet finnas i kommunerna och komplettera landstingens insatser.

Det handlar om mänskliga rättigheter

Sverige har antagit *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* och det innebär att de mänskliga rättigheterna ska garanteras för alla medborgare.

Detta framkommer tydligt av artiklarna 19 och 28:

- Artikel 19 "Rätt att leva självständigt och att delta i samhället": Konventionsstaterna ska vidta åtgärder för att "personer med funktionsnedsättning har tillgång till olika former av samhällsservice både i hemmet och inom särskilt boende och till annan service, bland annat sådant personligt stöd som är nödvändigt för att stödja boende och deltagande i samhället och för att förhindra isolering och avskildhet från samhället ...".
- Artikel 28 "Tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet": Konventionsstaterna erkänner rätten för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta social trygghet bland annat genom att "säkerställa tillgång till ändamålsenlig och överkomlig service, anordningar och annat stöd för behov som är relaterade till funktionsnedsättningen ...".

Socialtjänstlagen lägger fast kommunens ansvar för stöd

3 kap. Socialnämndens uppgifter:

”1 § Till socialnämndens uppgifter hör att ... genom uppsökande verksamhet och genom att på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden, att svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.”

5 kap. Särskilda bestämmelser för olika grupper:

”Människor med funktionshinder”:

”7 § Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.”

Ny SIS-standard

Den svenska standarden *Kvalitet i omsorg, service, omvårdnad och rehabilitering för äldre med omfattande behov i ordinärt och särskilt boende* (SS 872500:2015) är ett bra verktyg i påverkansarbetet. Syftet med standarden är att säkerställa god och säker omsorg för äldre med omfattande behov. Avsnitt 4.6 behandlar syn, avsnitt 4.7 hörsel, avsnitt 4.3 kommunikation och avsnitt 6.9 kompetens – med en rad krav på den som bedriver verksamhet inom omsorg och rehabilitering.

Standarden är ett verktyg som konkretiserar innehållet i gällande lagar, förordningar och föreskrifter. Den är avsedd att användas av den som bedriver verksamhet för att planera, genomföra och utvärdera denna, och som underlag vid upphandling, samt som underlag vid utbildning och kompetensutveckling av personal inom omsorg, service, omvårdnad och rehabilitering av äldre. Hör av er till någon av kontaktpersonerna på riksnivå för mer information om standarden och hur ni kan använda den.

Stödet – innehåll, avgifter och utbildning

Innehåll

En syn- och hörselinstruktör ska förmedla syn- och hörselstrategier samt bistå och träna personer med syn- och/eller hörselnedsättning för att förenkla kommunikationen och för att de ska nå ökad självständighet i det dagliga livet och kunna tillvarata sina demokratiska rättigheter.

Genom insatser från syn- och hörselinstruktören klarar personerna i större utsträckning sina vardags- och hushållssysslor. Alla kontakter ska präglas av respekt för människors lika värde. Ett gott bemötande har avgörande betydelse för stödets kvalitet.

Syn- och hörselinstruktören ger råd och träning i att hantera vardagssituationen genom:

- att tillsammans med personen utreda behov och göra en plan för insatser,
- att motivera till aktivt deltagande i samhällslivet,
- att efter behov träna de dagliga sysslorna i och kring hemmet,
- att träna användande och skötsel av syn- hörhjälpmedel,
- att träna orientering i hemmet och i närmiljön,
- att ge råd om och medverka vid anpassningar i hemmiljön,
- att vidta åtgärder för att minska risken för olyckor i hemmet, särskilt fallolyckor,
- att förmedla kontakt med öronläkare, hörcentral, ögonläkare och syncentral,
- att informera om kommunens stöd och service för personer med funktionsnedsättning,
- att informera, utbilda och ge råd till personal inom hemtjänsten och särskilda boenden samt till närstående,
- att dokumentera verksamheten.

I och med att det ingår i syn- och hörselinstruktörens uppgifter att informera, utbilda och ge råd till personal inom omsorgen, är det en klok väg för kommuner att se till att personer med syn- och/eller hörselnedsättning får det stöd de har rätt till.

Stödfunktionen bör ges en organisatorisk hemvist som tydliggör den roll syn- och hörselinstruktören har, och det måste ges tid för uppdraget.

Avgifter

Stödet ska vara kostnadsfritt för den enskilde och får ses som en insats som medför minskat behov av annat stöd och service från kommunen, trygghet för den enskilde och möjlighet att bo kvar längre i den egna lägenheten.

Kontaktpersoner:

Sara Bryntse, ombudsman, *Hörselskadades Riksförbund*, HRF
Sara.bryntse@hrf.se, tfn 08-457 55 46

Jimmy Petersson, handläggare, *Synskadades Riksförbund*, SRF
jimmy.pettersson@srf.nu, tfn 08 39 94 46

Marie Eklund, ordförande, *Syn- och hörselinstruktörsföreningen*, SHIF
Marie.eklund@karlskrona.se, tfn 0455-32 10 42

Kostnaderna för varmbad ökar lavinartat!

Samhällets utgifter för reumatiska sjukdomar har stigit med över 30 procent, visar en ny rapport från Hälsouniversitetet i Linköping. Artros är en av de sjukdomar som ökar mest. I dag kostar de reumatiska sjukdomarna samhället över 36 miljarder, men bara fem miljarder kronor går till vård och läkemedel. Resten är kostnader för sjukskrivningar, förtidspensioner och sjukersättning. Samma resultat kan förväntas även i andra grupper av personer med liknande diagnoser.

Att då få möjligheten till varmbad är nästan ett måste för en person som har reumatiska sjukdomar eller andra tillstånd av smärta och nedsättning i rörelseorganen. Det kan vara skillnad på om man skall kunna gå och jobba eller vara hemma och vara sjukskriven. Många av exempelvis reumatikerföreningens medlemmar, som tidigare har badat, har märkt stor försämring i sitt mående nu när badet inte har kunnat vara igång p.g.a. Covid-19.

Västra Götalands Regionen har beslutat att inte fortsätta att lämna ett bidrag till Vattenpalatset där bl a reumatikerföreningen badar och det kommer att medföra mer än en fördubbling i pris att hyra bassängen. Så länge Folkhälsomyndighetens rekommenderar max 8 personer tillsammans innebär det att var och en som badar, skulle få betala 1687 kronor för 18 gånger, för att komma upp i den nya hyreskostnaden. En orimlig siffra som få kommer att kunna betala.

Man skall komma ihåg att många personer med funktionsnedsättning har väldigt låg inkomst. Många har låg pension/ sjukpenning eller ersättning från försäkringskassan.

Vi ber kommunen om ekonomisk hjälp att kunna fortsätta denna viktiga verksamhet så personer med smärta och nedsättning i rörelseorganen har möjlighet att fortsätta förbättra sin psykiska och fysiska hälsa samt förbättra sin möjlighet till arbete och social inkludering.

Samtidigt ber vi att få hjälp med att övertyga Västra Götalands Regionen, och flera med dem, om att subventionera denna verksamhet. Det borde ju vara lika över hela Sverige.

Nedan ser ni kostnaderna för en termin.

Kostnad /tim.	750:-
Antal tim./vecka	3
Kostnad för 1 vecka	2250:-
Antal tillfällen på en termin	18
 Kostnad för en termin	 40 500:-

§ 13

Återkoppling av ställda frågor

Beslut

1. Skrivelsen Syn- och hörselinstruktör är vidareänd till socialförvaltningen och diarieförd med ärendenummer 354524.
2. Erika har ställt frågan till samhällsbyggnadsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen och fått namnet på en projektledare. Kontakt är ännu inte tagen.
3. Angående den skrivelse som lämnats in och varit uppe på ärendeberedningen behövs vissa förtydliganden i form av avsändare, mottagare och vad den syftar till. Det är i nuläget svårt att handlägga utan ett förtydligande. Funktionsrätt inkommer med en komplettering som ska gå till kommun@vanersborg.se för att läggas till i ärendet.
4. Angående önskan om att bli remissinstans har hanteringen av frågan diskuterats mellan företrädare för Funktionsrätt och Erika varpå man är överens om att lämna in en skrivelse där man bl.a. förklarar syftet och fördelarna med en sådan rutin. (Funktionsrätt lämnade in en skrivelse som togs upp på ärendeberedningen 29/4. Ärendet tilldelades Erika och har nummer KS 2921/224.)

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 14

Granskningsgruppen

Beslut

Rutin för Granskningsgruppen kommer att tas upp i handläggningen av förslaget om remissinstans.

Gisela, Hans, Ann-Britth, Carina, Christin, Bosse och Erika är anmälda till konferensen Universell utformning i samhällsbyggnadsprocessen 16 juni. Inbjudan är skickad till samhällsbyggnadsnämnden och samhällsbyggnadsförvaltningen och det vore fruktbart att planera in ett gemensamt möte efter konferensen för att prata vidare utifrån vårt lokala perspektiv.

Erika har en aktivitet i kommunens styr- och uppföljningssystem att kartlägga samhällsbyggnadsprocessen utifrån ett funktionshinderperspektiv. Arbetet är beroende av fysiska möten men kommer att startas upp när det är möjligt att genomföra möten fysiskt.

Bosse, i egenskap av barn och utbildningsnämndens ordförande, tar med dig frågan om ljuddämpning i skolan.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Universell utformning i samhällsbyggnadsprocessen

För många personer med funktionsnedsättning är den fysiska miljön avgörande för möjligheten att kunna leva ett tryggt och självständigt liv och att kunna delta i samhället. Många brister i tillgängligheten finns sedan tidigare samtidigt som nya skapas vid ny- eller ombyggnation. Hur kan vi bygga ett samhälle som fungerar för så många som möjligt redan från början?

Länsstyrelsen Västra Götaland bjuder in till en förmiddag med fokus på universell utformning i samhällsbyggnadsprocessen. Genom konferensen får du kunskap om hur universell utformning kan användas för att skapa generella lösningar som fungerar för fler och som minskar behovet av individuella lösningar och kostsamma åtgärder i efterhand.

Målgrupp för dagen är tjänstepersoner, chefer och politiker inom kommun eller region som arbetar med samhällsbyggnad, tillsyn, fysisk planering och/eller enkelt avhjälpna hinder. Du som arbetar med mänskliga rättigheter, funktionshindersfrågor, social hållbarhet och/eller folkhälsofrågor är också varmt välkommen.

Tid

16:e juni 2021, 09.00-12.00

Anmälan

Konferensen kommer att genomföras digitalt. Länk och praktisk information kommer att skickas ut i god tid till dig som anmält dig.

Anmäl dig via [Länsstyrelsens webbplats](#). Sista anmälningdag är 2:a juni.

Anmälan är kostnadsfri för alla deltagare.

Kontakt

Erik Lindqvist, Utvecklare Länsstyrelsen i Västra Götalands län

erik.o.lindqvist@lansstyrelsen.se 010 - 22 44 513

Linnéa Björk, Utvecklare Länsstyrelsen i Västra Götalands län

linnea.bjork@lansstyrelsen.se 010 - 22 44 340

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Program

- 09.00** **Välkommen!**
Linnéa Björk och Erik Lindqvist, Länsstyrelsen Västra Götaland
- 09.15** **Universell utformning i samhällsbyggnadsprocessen**
Per-Olof Hedvall, expert vid Certec, Institutionen för
designvetenskaper Lunds Tekniska Högskola LTH
- 10.15** **Paus**
- 10.25** **Rätt från början - ett projekt om universell utformning. Hur kan vi
skapa ett inkluderande samhälle så att ingen lämnas utanför?**
Diana Chafik, projektledare Funktionsrätt Sverige
- 10.55** **Göteborgs Stads implementering av universell utformning**
Andreas Johansen, utvecklingsledare för universell utformning
Fastighetskontoret Göteborgs Stad
- 11.20** **Paus**
- 11.30** **Analys av nyligen färdigställda byggprojekt i Göteborgs Stad: vilka
hinder är vanligt förekommande, vad beror de på och hur kan de
förebyggas?**
Lilian Müller, industridoktorand Certec, Institutionen för
designvetenskaper, Lunds Tekniska Högskola LTH samt
tillgänglighetsrådgivare Lunds kommun
- 12.00** **Avslut**

Länsstyrelsen
Västra Götaland

2021-04-14

§ 15

Inbjudna representanter

Beslut

Till mötet 22 september har kommundirektör Lena Tegenfeldt, kommunstyrelsens ordförande Benny Augustsson, kommunalråd Mats Andersson och kommunalråd Henrik Harlitz bjudits in och tackat ja.

Till mötet 17 november har personalchef Anna Johansson och förhandlingschef Ronja Morales bjudits in. Vi väntar på svar.

KRF kommer att förbereda sig för att ta emot gästerna och skickar ut frågor och eventuellt material till inbjudna i förväg så att de ska känna sig trygga och kunna svara på frågor. Förslag på mötesinnehåll och frågor till gästerna ska skickas till Erika senast 6 september.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Välkommen till utställningen Social Inkludering

En presentation av projektet, partnerskapet och vikten av att inte lämna någon utanför

Det internationella projektet Social Inkludering 2.0 – nätverk för funktionsnedsatta ungas tillgång till en meningsfull fritid, är i sitt slutskede. För att sprida resultaten och fortsätta utvecklingsarbetet i Vänersborgs kommun arrangeras en utställning med aktiviteter och dialoger på Konsthallen under perioden 7 maj – 5 juni.

Välkommen till Konsthallen! [Folkets Hus i Tillgänglighetsdatabasen](#)

Tisdag – torsdag klockan 12:00 – 18:00

Lördagar klockan 11:00 – 15:00

Det går också bra att boka gruppvisning. Meddela gärna om Ni har något specifikt stödbehov eller önskemål om guidningens innehåll. Visning kan ges utanför ordinarie öppettider och projektgruppen är tillgänglig utifrån önskemål. Vi kan bjuda på fika! [Gör din bokning här](#)

Välkommen på skapande verkstad!

Varje lördag under utställningsperioden anordnas aktiviteter för barn, unga och familjer. Aktiviteterna är anpassade utifrån deltagarens förutsättningar för att skapa inkludering och delaktighet. Välkommen att ta kontakt i förväg. [Här finns mer information](#) (Obs första aktiviteten är 15 maj)

Välkommen på dialogmöte torsdag 3 juni 18:00!

Som avslutning på utställningen bjuds invånarna in till en digital medborgardialog med politikerna i Kommunala rådet för funktionshinderfrågor. Temat för dialogen följer utställningens fokus; hur skapar vi en mer inkluderande kommun med fokus på en meningsfull fritid. Anmälan görs till erika.johansson@vanersborg.se.

Vid frågor kontakta

Konsthallsvärd Märta Cassel: marta.cassel@vanersborg.se, 0521 – 72 24 02 eller

Projektleadare Erika Johansson: erika.johansson@vanersborg.se, 0521–72 10 88

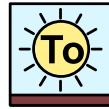
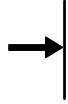
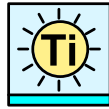
Tänk på allergiker och använd inte produkter som har en stark doft som till exempel parfym eller rakvatten

Utställning "Att inte lämna någon utanför"

Var? Konsthallen. Folkets hus.

När? 7:e maj - 5:e juni.

Tisdag till torsdag kl: 12-18.

Lördagar kl: 11-15.

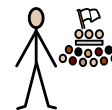

Fika och se fina foton från Botswana.

Välkommen på skapande verkstad i Konsthallen! 15:e maj,

22:e maj, 29:e maj och 4:e juni. Mer info kommer!

Möjlighet att ställa frågor till kommunens politiker digitalt.

Anmälan till: erika.johansson@vanersborg.se

§ 16

Utställning Social inkludering

Beslut

KRF:s politiker får i uppgift att sprida inbjudan i sina respektive nämnder. Funktionsrätt skickar kontaktuppgifter på sina medlemsrepresentanter för att inbjudan ska kunna skickas från Erika.

Digital medborgardialog med kommunala rådet för funktionshinderfrågor sätts till torsdag 3 juni 18:00. Erika föreslås och väljs till moderator för dialogen.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 17

Status Agenda 2030 och mänskliga rättigheter

Beslut

Det finns stora kopplingar mellan de globala målen i Agenda 2030 och målet och inriktningen på funktionshinderspolicen. I samverkansgruppen för hållbar utveckling och miljö har Erika en stående punkt för att uppdatera politikerna på det sociala perspektivet av Agenda 2030; där social inkludering och det rättighetsbaserade arbetet ingår. Erika och Bosse har haft en dragning kring funktionshinderspolicen och vi ser framåt att ett liknande stormöte som de vi hade på Wargön Innovation skulle vara fruktsamt för att hitta fler beröringspunkter. Agenda 2030 börjar få status i kommunens arbete på många olika håll, och det har också att funktionshinderfrågorna, inte minst genom kopplingen till Agenda 2030 och social inkludering. Vi (KRF) är en viktig plattform i kommunen.

Erika går igenom ett av de mänskliga rättighets-verktygen som tagits fram på kommunstyrelseförvaltningen tillsammans med rättighetskonsulter. Verktöget heter Arbetsgång för att involvera rättighetsbärare och innehåller rutiner och praktiska tips för att kunna genomföra målgruppsanalys ur ett rättighetsperspektiv och extern tillgänglighetsanalys utifrån delaktighetstrappan. Verktögen ska så småningom ut i förvaltningarna som en del i implementeringen av social inkludering och rättighetsbaserat arbete.

Bosse påpekar att partier och nämnder som är intresserade av att veta mer gärna får bjuda in Erika.

Hans föreslår att verktöget skickas ut till nämndsekreterarna och fler politiker menar att det behöver gå ut brett. Erika är för spridning men påpekar vikten att det sätt i ett (pedagogiskt) sammanhang.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Arbetsgång för att involvera rättighetsbärare

Syftet med verktyget

Verktyget används för att steg för steg analysera hur verksamheten kan erbjuda rättighetsbärare att vara involverade i frågor som rör dem. Använd mallen nedan för att dokumentera resultat av varje verktyg som har använts, och därmed även behov av åtgärder för att fortsätta planera arbetet för att inkludera rättighetsbärare för en mer tillgänglig verksamhet som är till för alla.

- 1

Målgruppsanalys ur ett rättighetsperspektiv (sida 4)
När vi alla vi borde nå?
- 2

Extern tillgänglighetsanalys (sida 6)
Vilka hinder finns för jämlikt deltagande?
- 3

Delaktighetstrappan (sida 9)
På vilket sätt involveras rättighetsbärarna?

Verktyg	Resultat
Målgruppsanalys ur ett rättighetsperspektiv	
Extern tillgänglighetsanalys	
Delaktighetstrappan	

Signature reference: 226d6232-1d8f-4aba-b1c8-8f4c4bc6eb62

Kort om verktygen

1

Målgruppsanalys ur ett rättighetsperspektiv *När vi alla vi borde nå?*

Målgruppsanalysen används för att ta reda på vilka grupper av rättighetsbärare och intresseorganisationer som ska tillfrågas att involveras i möte med verksamheten.

Kom ihåg att det är bättre att börja någonstans än inte alls, för att så småningom utöka kunskapen och kunna se och involvera fler intresserade rättighetsbärare med viktiga perspektiv.

Intersektionellt och normkritiskt perspektiv

Ett intersektionellt och normkritiskt perspektiv är nödvändig för att fördjupa bilden av den målgrupp ni når idag eller vill nå för att utveckla ert arbete. Med ett intersektionellt perspektiv tydliggörs exempelvis att den större gruppen funktionsnedsatta även tillhör andra minoritetsgrupper eller diskrimineringsgrunder. Mycket förenklat innebär detta att en person med funktionsnedsättning: a) har ett kön och kan vara HBTQ-person, b) har en läggning och kan vara HBTQ-person, c) har ett etniskt ursprung och kan tillhöra en nationell minoritetsgrupp, d) har en ålder, osv. Målgruppsanalysen används i det fallet för att förtydliga att målgruppen funktionsnedsatta i sin tur består av individer som även tillhör fler grupper och/eller diskrimineringsgrunder.

Ett normkritiskt perspektiv syftar till att uppmärksamma att inkludera även personer som inte tillhör normen när det kommer till just rättighetsområdet i fråga. I exemplet funktionsrättsfrågor så innebär det att det även inom gruppen funktionsnedsatta bör uppmärksammas och tas hänsyn till att dessa personer kan representera även andra perspektiv och expertis. Perspektiv som kan handla om hur det är att vara funktionsnedsatt och barn; funktionsnedsatt och äldre kvinna; funktionsnedsatt man med utomeuropeiskt ursprung osv.

2

Extern tillgänglighetsanalys *Vilka hinder finns för jämlikt deltagande?*

Den externa tillgänglighetsanalysen används för att synliggöra olika former av hinder som ni bör undanröja för att deltagande i samråd ska kunna ske på ett jämlikt sätt och nå de personer verksamheten är intresserade av att få input från. När verksamheten vill involvera rättighetsbärare i planering bör det finnas en reell möjlighet att kunna delta för att agera inkluderande på riktigt. Med hjälp av tillgänglighetsanalysen kan ni föregå och undanröja möjliga hinder som ni ser. Var uppmärksam på att verktuget inte är uttömmande och att osynliga hinder fortfarande kan förekomma. Ta vara på återkoppling från rättighetsbärare för det interna lärandet och se det som ett tillfälle för er att utvecklas till att bli en mer tillgänglig och inkluderande verksamhet. Observera att den externa tillgänglighetsanalysen är ett stöd i så väl planering och genomförande när rättighetsbärare involveras.

3

Delaktighetstrappan *På vilket sätt involveras rättighetsbärarna?*

Deltagartrappan syftar till att tydliggöra för såväl rättighetsbärare och ansvarsbärare hur rättighetsbärarnas delaktighet i beslut och processer ser ut i verkligheten. När rättighetsbärare ska involveras i planering tillsammans med verksamheten bör sammankallande fundera på och tydliggöra följande frågor i så väl planering som vid genomförande av mötet:

- På vilket sätt är rättighetsbärarnas delaktighet aktuellt?
- Vad är syftet med delaktighet för rättighetsbärare?
- Vad är syftet med rättighetsbärarnas delaktighet för ansvarsbärarna?
- Hur kommer resultatet av mötet tas om hand och användas?

Genom att besvara dessa frågor kommer mötets form och karaktär kunna placeras på deltagartrappan utifrån vad som är möjligt att förvänta sig av samtliga deltagare (både rättighetsbärare och ansvarsbärare). Det blir tydligare för rättighetsbärarna på vilket sätt deras kunskap och expertis kommer att användas och varför. Verksamheten kommer att kunna ge återkoppling på ett korrekt sätt utifrån mandat och förväntningar. Kom ihåg att rättighetsbärarna hjälper er att utveckla er verksamhet och bör därför ges återkoppling snarast möjligast för att vilja delta igen och på så sätt bidra till det demokratiska arbetet.

Målgruppsanalys

ur ett rättighetsperspektiv

Syftet med verktyget

I en målgruppsanalys definierar vi tydligt vem målgruppen är och utformar därefter våra beslut. Målgruppsanalysen är grunden för att fatta och genomföra beslut och prioriteringar som skyddar, respekterar, uppfyller och främjar varje individs rättigheter. Vilka är vi till för?

I detta exempel fokuserar vi på målgruppsanalys av rättighetsbäraren, dvs. den enskilda individen vars liv och rättigheter påverkas av organisationens agerande och beslut.

En grundlig målgruppsanalys har tre tydliga fördelar:

1. Den säkerställer att underlaget, beslutet, prioriteringen och/eller aktiviteten är väl genomtänkt och inte kränker någons rättighet.
2. Den möjliggör en utveckling så att fler målgrupper kan ta del av samhällsservicen.
3. Den leder till bättre riktade insatser och aktiviteter som skapar ett inkluderande samhälle.

Steg för steg

1

Planera in 2 tillfällen á 1 timme för att genomföra hela målgruppsanalysen.

2

Sitt i grupper om 4-5 personer i varje. Skriv ut frågorna och ha tillgång till stora papper och färgpennor.

3

Tillfälle 1: Diskutera frågorna 1-2. Använd gärna statistik för fråga 2. Gör en mindmap. Häng upp på väggen, diskutera i helgrupp.

4

Genomför fråga 3 mellan gångerna. Prata med den grupp ni når idag. Dokumentera svaren ni får.

5

Tillfälle 2: sitt i grupper om 4-5 personer och presentera det ni kommit fram till på fråga 3. Diskutera sedan fråga 4.

6

Diskutera fråga 5 och gör en plan för hur ni kan bredda er och nå fler målgrupper än idag.

Frågorna

1. Identifiera vilka som ska nås av ert stöd eller er service

Vilka ska nås av e? Är det "alla" eller en mer avgränsad målgrupp? Identifiera exempelvis utifrån ålder, kön, boendesituation, språk, socioekonomisk status (inkomst, anställning, utbildning) etc. Undersök var du kan hämta denna information/statistik från. Se tipsruta nedan!

2. Identifiera vilka som nås av ert stöd eller er service idag

Vilken grupp möter ni idag? Vilka tar del av stöd och service idag? Skiljer sig denna grupp från gruppen som ni identifierat ovan? På vilket sätt?

3. Undersök hur den grupp ni når idag upplever kommunikationen med er

Förstår de informationen? Är informationen tillgänglig? Vet de vem de skall vända sig till om de inte förstår? Ni behöver inte samla in mängder med underlag. Gör istället små stickprov för att få en ökad förståelse för hur målgruppen upplever kommunikationen.

4. Identifiera varför vissa personer/grupper inte nås av ert stöd eller er service

Lista de individer och grupper som inte nås av er idag. Varför tror ni att de inte tar del av stöd och service? Vet de inte om att de har rätt till en specifik service? Har de svårt att förstå hur de ska söka stöd? Saknar de den tillit som behövs? Identifiera olika förklaringar till varför ni inte når vissa grupper.

5. Hur kan ni nå fler målgrupper?

Välj ut minst en grupp ni inte når i nuläget från listan och fundera på hur ni kan nå just denna grupp. Hur kan ni utforma information på ett mer tillgängligt sätt? Hur kan ni skapa kontakt med personer ur denna grupp? Hur kan ni arbeta långsiktigt och hållbart med små insatser?

Det finns mycket bra tillgänglig statistik på www.scb.se som kan ge er en uppdaterad bild av egenskaperna hos er befolkning. Förutom ålder och kön, kan man se utbildningsnivå, sysselsättning m.m. I vissa fall kan det även finnas kompletterande statistik via www.kolada.se

Tips

Extern tillgänglighetsanalys

Tillgänglighet för rättighetsbärarna

Syftet med verktyget

Det här verktyget används för att göra en bred extern tillgänglighetsanalys av er verksamhet. Verkttyget synliggör utmaningar och områden där utvecklingsarbetet för en mer tillgänglig verksamhet kan börja.

Emerga jobbar med tillgänglighet som ett brett begrepp. Det finns inte bara fysiska hinder som gör att rättighetsbärare inte åtnjuter sina mänskliga rättigheter. Det kan till exempel handla om:

- Bristande kunskap som hinder
- Fysiska och psykosociala hinder
- Svårbegriplighet som hinder
- Begränsad svenska som hinder
- Krånglig administration som hinder
- Kostnader och avgifter som hinder
- Bristande tillit som hinder

Frågorna i verktyget är inte uttömmande, passa på att diskutera utifrån era egna funderingar och tidigare erfarenheter från er verksamhet.

Steg för steg

1

Samla en grupp av representanter från enheten/avdelningen. Ni kan till exempel göra analysen under en APT eller en utvecklingsdag.

2

Skriv ut frågorna till varje person som deltar. På en timme hinner man med runt tre tillgänglighetsområden, så planera två tillfällen.

3

Börja med att svara enskilt i 10-15 min. Om någon fråga är svår eller inte går att svara på så hoppa över den. Utgå från hur det är i verksamheten idag.

4

Sitt i grupper om 2-3 personer och diskutera frågorna. Försök hitta gemensamma utmaningar och reflektera över hur ni kan arbeta framöver.

5

Samlas i helgrupp och lyft era gemensamma reflektioner och tankar. Skriv gärna upp på en tavla eller papper, de områden som gemensamt identifierats som utvecklingsområden.

6

Välj ut en tillgänglighetsaspekt som ni vill arbeta med och gör en mindmap över möjliga förslag på lösningar.

7

Fördela ansvaret i gruppen för genomförande och uppföljning och boka in en avstämning för att utvärdera lösningar.

Lycka till!

Olika aspekter av tillgänglighet

Brist på kunskap som hinder

Finns det information om oss utformat på sätt så att alla invånare förstår vad vi gör och hur de går tillväga för att ta del av vår verksamhet? Vad är konsekvenserna om informationen inte når fram?

- Är informationen lätt att få tag i?
- Vilka kanaler används för informationen?
- Vet personer vad det är för skillnad mellan oss och andra aktörer?
- Förstår de hur samverkan mellan oss och samverkande aktörer fungerar?

Psyko-sociala hinder

Finns det personer som undviker att besöka oss alternativt har svårt att tillgodogöra sig våra tjänster utifrån psykosociala svårigheter? Vad blir konsekvenserna av det för enskilda personers rättigheter?

- Hur kan ett besök/möte med beslutsfattare i vår verksamhet uppfattas av en person med psyko-sociala utmaningar?
- Hur lyssnar vi på vad personen vill säga?
- Finns det sätt vi kan göra vår service tillgänglig utanför det klassiska institutionella besöket på t.ex socialkontoret? Kan vi mötas på andra platser?

Fysiska hinder

Finns det fysiska hinder som gör att målgruppen inte hittar/har möjlighet att komma till oss och hur ser våra lokaler ut när de väl kommit fram?

- Börja med vägen till verksamheten och fråga: Vem kan ta sig hit? Vem kan komma in i de lokaler där verksamheten finns?
- Kan en person som har syn- eller hörselnedsättningar ta del av verksamheten?
- Kan personer som är allergiska delta?
- Finns det Braille-skrift på skyltar i lokalerna?
- Är webben anpassad så att personer med olika funktionsnedsättningar kan ta del av det som finns där?

Bristande tillit som hinder

Finns det grupper/personer som inte litar på vår professionalitet utifrån tidigare erfarenheter av diskriminering eller dåligt bemötande? Finns det idag delar i vårt bemötande eller verksamhet som är diskriminerande?

- Hur kan vi vara säkra på att vårt bemötande uppfattas som professionellt av alla oberoende av kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och uttryck, funktionsnedsättning, etnicitet, religion och ålder?
- Är vi lika flexibla i vårt agerande mot alla?
- Ställer vi samma frågor till samtliga personer vi möter i vår verksamhet?

Administrativa hinder

Är rutiner, kontaktvägar, blanketter och möten tydliga och begripliga för alla personer vi träffar? Vilka problem kan annars uppstå?

- Försök att titta på verksamheten utifrån, som om du kom in i den för första gången, finns det några hinder som försvårar för personer att göra den motprestation de förväntas göra?
- Vilka administrativa rutiner förväntas en person lära sig inom varje enhet (datum, tid, blanketter, telefontid, deadlines osv.)?
- Kan de administrativa rutinerna förenklas på något sätt?

Kostnader och avgifter som hinder

Finns det ekonomiska hinder som gör att personer inte söker sig till oss? Vilka konsekvenser får det för personen ifråga och dennes rättigheter?

- Vad kostar det att använda sig av vår service?
- Finns det ekonomiskt stöd att få för den som annars inte har råd att ta del av verksamheten? Känner personer till hur de ska göra för att få detta stöd?
- Behöver en person betala i flera olika steg, t.ex. först på vårdcentralen och sedan hos specialisten?
- Hur viktigt är stödet från er för att personen ifråga ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter? (Ju centralare stödet är desto viktigare är det förstås att det är ekonomiskt tillgängligt)

Svårbegriplighet som hinder

Vad kan förenklas och göras tydligare för att personer med kognitiva utmaningar ska få tillgång till er verksamhet?

- Kan ni be olika personer som inte är lika bekanta med er verksamhet att hjälpa er att se på er verksamhet med nya ögon?
- På vilket sätt kan personer få mer utförliga förklaringar kring information, stöd och service om det behövs?

Begränsad svenska som hinder

Hur kan vi säkerställa att information går fram på den detaljnivå som krävs?

- Förutsätter vi att personer kan läsa, skriva och förstå svenska lika bra som vi själva?
- Vilka språk kommunicerar vi på och tillgängliggör vår information på?
- När ska vi använda tolk?
- Finns det möjlighet att använda telefontolk?

Delaktighets-trappan

Rättighetsbärares delaktighet i beslut och processer

Syftet med verktyget

Delaktighetstrappan synliggör hur vi arbetar med rättighetsbärares delaktighet i beslut och processer.

Vad menar vi till exempel när vi säger att rättighetsbäaren är delaktig i de beslut som rör hen?

Den är inte tänkt att användas hierarkiskt. Det vill säga nivån "inflytande" är inte alltid den bästa. Att vara gisslan är förstås sällan bra. Poängen med delaktighetstrappan är att ha den som en utgångspunkt i diskussionerna kring vilken form av delaktighet som rättighetsbäaren har i en viss situation.

Form av delaktighet	Kännetecknande	Deltagarna kommer att kunna	Exempel på metoder
Inflytande	Deltagare påverkar beslutet och är med vid beslutstillfället	Påverka faktiska beslut	Beslutande möten
Dialog	Utbyta idéer och åsikter vid flera återkommande tillfällen	Diskutera, utbyta idéer och åsikter och ev. påverka dagordningen	Interaktiva grupper, dialogmöten
Konsultation	Insamling av åsikter/idéer vid ett tillfälle	Bidra med sina åsikter, lämna förslag	Enkäter, fokusgrupper, webbpaneler
Information	Envägs-kommunikation. Frågor och svar.	Få information	Webbinformation, tryckt material, info-träff om en fråga
Symbol/"gisslan"	Möte för mötets skull	Vara närvarande	Möte utan dagordning eller underlag

§ 18

Aktuellt i och utanför Vänersborg

Beslut

Plan för ett sammanhållet arbete med social inkludering som inom kort att skickas ut på remiss för att sedan beslutas om av politiken. Planen syftar till att systematisera arbetet med social inkludering och vänder sig till hela kommunens organisation. KRF kommer att få en genomgång längre fram.

Länsstyrelsen bjuder in till en grundutbildning i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sprid gärna inbjudan vidare.

Vecka 42 anordnas en hållbarhetsvecka för att visa upp allt som görs i Vänersborgs kommun samt höja medvetenheten om Agenda 2030. Detta är ett samarbete mellan kommunen, civilsamhället och näringslivet. Informationsmöte hölls 15 april. Se informationsblad.

Inbjudan till konferensen Universell utformning i samhällsbyggnadsprocessen, se punkt 3.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Grundutbildning i FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

I Sverige har var femte person har någon form av funktionsnedsättning. På grund av olika former av hinder i samhället begränsas många från delaktighet i samhället. Ansvar för att förebygga, identifiera och åtgärda dessa hinder ligger till stor del på myndigheter, regioner och kommuner. Vi är dessutom skyldiga att arbeta utifrån FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sverige antagit.

Utbildningen riktar sig till alla som arbetar i kommun eller region i Västra Götalands län. Genom utbildningen kommer du få grundkunskap i konventionen och hur den kan omsättas i din verksamhet. Det skapar in sin tur möjligheter för din verksamhet att bidra i arbetet för förbättrade levnadsvillkor och ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Utbildningen innehåller fyra moment:

- Funktionshinderspolitiken i Sverige
- Mänskliga rättigheter
- FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Att genomföra konventionen i din verksamhet

Anmälan

Anmälan är kostnadsfri och görs via Länsstyrelsens webbplats. Tre webbutbildningstillfällen erbjuds under 2021, och innehållet är detsamma vid varje tillfälle:

- 9:e juni kl. 09.00-11.00 [Anmäl dig här](#)
- 12:e oktober kl. 13.00-15.00 [Anmäl dig här](#)
- 16:e december kl. 09.00-11.00 [Anmäl dig här](#)

Vid varje utbildningstillfälle erbjuds 190 platser. Länsstyrelsen förbehåller sig möjligheten att fördela platser efter behov.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Företag, föreningar och organisationer i Vänersborgs kommun
inbjuds att medverka i

Hållbarhetsveckan 2021

lördag 16 oktober – söndag 24 oktober

Huvudtemat för hållbarhetsveckan är Agenda 2030 med fokus på de tre hållbarhetsdimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Syftet är att visa upp allt fint hållbarhetsarbete som sker i såväl kommunens verksamheter som i näringsliv och civilsamhälle. Veckan är tänkt att fyllas med aktiviteter, föreläsningar, utställningar mm kopplat till hållbarhet, på olika platser i kommunen. Dessa kan genomföras antingen i era egna lokaler, utomhus eller i gemensam utställningslokal. Vi uppmuntrar till samverkan mellan olika aktörer.

Med tanke på att smittläget kan vara instabilt även i oktober är det bra att förbereda även för ett digitalt alternativ, eller ett fysiskt alternativ med begränsad publik.

Är du intresserad? Anmäl dig här: [Anmälan av aktivitet under Hållbarhetsveckan](#)

Har du frågor är du välkommen att höra av dig till någon av oss.

Varmt välkommen!

Boel Carlsson, miljöstrateg och Agenda 2030-samordnare, boel.carlsson@vanersborg.se

Jill Stor, näringslivschef, jill.stor@vanersborg.se

Erika Johansson, utvecklingsledare social inkludering, erika.johansson@vanersborg.se

Anne Ekstedt, folkhälsosamordnare, anne.ekstedt@vanersborg.se

Hedvig Särg, miljöstrateg, hedvig.sarg@vanersborg.se

Vänersborgs kommun

Postadress
462 85 Vänersborg

Besöksadress
Sundsgatan 29

Telefon
0521-72 10 00

Telefax
0521-72 19 60

E-post
kommun@vanersborg.se

Hemsida
www.vanersborg.se

§ 19

Övriga frågor Behov av enhetlighet i tolkfrågan

Beslut

1. Frågan om teckenspråkstolkning behöver utredas utifrån avsaknad om tydlig rutin. Christin kontaktar habilitering och hälsa och Erika undersöker frågan internt.
2. Ann-Britth tar upp behovet av fritidsgård för teckenspråkstalande ungdomar.
3. Funktionsrätt flyttar till nya lokaler på Kronogatan 2 i maj.
4. Färdtjänsthandläggare Rolf Berggren har gått bort. Ersättare är på väg in.
5. Gisela ställer frågan om hur pandemin har påverkat målgruppen personer med funktionsnedsättning. Man svarar att många är ensamma och isolerade och träffar ingen när olika verksamheter är inställda. Funktionsrätts representanter träffar heller inte de som de representerar i samma utsträckning så man vet heller inte hur omfattande pandemins konsekvenser är på individnivå. Det finns en oro för att inte kunna ta akuttider inom vården (t.ex. tandläkarbesök och vaccination) för att färdtjänstresa inte går att boka samma dag som besöket är. En diskussion förs också kring svårigheterna med distansundervisning och att många elever diagnoser inte kan tillgodogöra sig digitala alternativ på ett bra sätt. Det behövs i många fall extra stöd för att eleverna ska kunna få det betyg de är värda.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Bo Carlsson

Gisela Gavelin